

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування доходів фізичних осіб від надання в оренду об'єктів житлової нерухомості або їх частини»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проєкту Закону

На сьогодні невирішеним залишається проблема ухилення від оподаткування під час надання житла в оренду. Через високий рівень податкового навантаження (18% податку на доходи фізичних осіб та 5% військового збору) власники житлової нерухомості уникають укладання офіційних договорів оренди та не декларують доходи, отримані від надання в оренду житла або його частин.

Наслідком такої ситуації є значні недоотримання доходів Державним бюджетом, а також систематичне порушення прав орендарів. За відсутності офіційного договору орендодавець може в односторонньому порядку підвищувати вартість оренди або вимагати термінового звільнення житла без повернення авансових платежів.

За даними Держстату, які були отримані шляхом проведення всебічного статистичного спостереження, загальна кількість квартир в Україні станом на 1 січня 2021 року становила 17 385 384 одиниць¹.

За оцінками Мінрозвитку близько 13% відсотків житла знищено або пошкоджено і майже три мільйона осіб залишилися без житла².

Відповідно до дослідження Міжнародної організації з міграції (МОМ)³ 54% внутрішньо переміщених осіб (ВПО) проживають в орендованому житлі.

Зважаючи, що кількість ВПО становить за різними оцінками від 3,7 млн (за даними МОМ) до 4,6 млн осіб (за даними Мінсоцполітики) а також, що власним житлом володіють близько 85% українців⁴ (отже значна частина навіть не будучи ВПО, живе в орендованому житлі) можна стверджувати, що кількість житла, яке здається власниками в оренду без укладання угод і сплати податків сягає мільйонів одиниць⁵.

Поряд з цим, за даними Державної податкової служби⁶ всього близько 900 громадян України офіційно задекларували доходи від здачі майна в оренду за 2024 рік. Загальна сума задекларованих податків до сплати перевищує 16 млн грн. Також ще близько 56 тисяч фізичних осіб – підприємців на спрощеній системі оподаткування здають майно в оренду.

Тобто, в порівнянні з загальною кількістю власників житла, які здають його в оренду та кількістю осіб, зокрема ВПО, які проживають в орендованих

¹ <https://uifuture.org/publications/vidsutni-dani-zhytlovogo-obyekta/>

² <https://visitukraine.today/uk/blog/7508/13-of-housing-destroyed-how-many-ukrainians-have-lost-their-homes-due-to-the-war#maize-tri-milioni-lyudei-potrebuyut-novogo-zitla>

³ <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-protracted-displacement-and-precarious-housing-october-2025?close=true>

⁴ <https://news.finance.ua/ua/news/-/480368/vlasne-zhytlo-bilshist-ukrayintsiv-zhyvut-na-svoyih-kvadratnyh-metrah-infografika>

⁵ <https://www.rbc.ua/rus/news/k-tinoviy-rinok-orendi-uskladnyue-zhitlovu-1752765343.html>

⁶ <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/882112.html>

будинках, квартирах чи окремих кімнатах, рівень добровільного декларування доходів отриманих орендодавцем від надання в оренду житлової нерухомості та сплати податків є вкрай низьким.

Зважаючи на це є нагальна потреба переглянути існуючі підходи до регулювання орендних відносин і стимулювати їх легалізацію, в першу чергу, шляхом зниження податкового навантаження.

2. Мета прийняття законопроекту

Прийняття проекту Закону спрямоване на створення правових та економічних підстав для легалізації ринку оренди житла, стимулювання оформлення договірних відносин та підвищення культури сплати податків від доходів, отриманих від надання в оренду об'єктів житлової нерухомості або їх частини.

3. Основні положення проекту акту

Проектом Закону пропонується внести зміни до пункту 170.1. статті 170 Розділу IV та підрозділів 1 та 10 Розділу XX Податкового кодексу згідно з якими переглянути розмір оподаткування від надання в оренду об'єктів житлової нерухомості або їх частини знизивши ставку податку на доходи фізичних осіб з 18 до 5 відсотків.

При цьому, тимчасово, у період з 1 квітня 2026 року до 31 грудня року, у якому буде припинено або скасовано воєнний стан, введений Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, пропонується не включати такі доходи до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку.

4. Правові аспекти

Нормативно-правовими актами у даній сфері правового регулювання є Конституція України та Податковий кодекс України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

Поряд з цим, зниження рівня оподаткування доходів від оренди житла закладе основу для їх «легалізації» і, відповідно, суттєвого збільшення кількості орендодавців, які декларуватимуть доходи отримані від надання житла в оренду та офіційно сплачуватимуть податки.

6. Оцінка відповідності

Проект Закону не суперечить Конституції України та чинному законодавству України.

7. Прогноз результатів

Прийняття законопроекту забезпечить додаткові надходження до державного бюджету, легалізує ринок оренди житла, стимулюватиме укладенню договорів оренди, сприятиме захисту прав орендодавців та орендарів від недобросовісних дій контрагентів.

Народні депутати України

